

STORTINGET

Innst. 60 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:249 S (2021–2022)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sivert Bjørnstad og Terje Hansen om bedre utnyttelse av snøkrabberessursene

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen regulere snøkrabbefisket slik at det bidrar til mest mulig til vekst og utvikling for norske kystsamfunn.
2. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om hvor stor prosentandel av framtidige snøkrabbekvoter som skal leveres som levende fanget til landanlegg i Nord-Norge.»

Det vises til representantforslaget for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Karianne B. Bråthen, Per Vidar Kjølmoen, Sverre Myrli og Solveig Vitanza, fra Høyre, Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Per Ivar Lied, lederen Willfred Nordlund og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og

Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Dokument 8:249 S (2021–2022) om bedre utnyttelse av snøkrabberessursene. Komiteen viser videre til fiskeri- og havministerens brev av 26. september 2022 med statsrådets vurdering av representantforslaget. Brevet er vedlagt innstillingen. Komiteen er kjent med at snøkrabbe er en ny art i Barentshavet, og at fangst etter denne krabben i norske farvann derfor er en relativt ny næringsvirksomhet i stadig utvikling. Komiteen viser til at det kommersielle fisket etter snøkrabbe startet først i 2013, og at de første reguleringene kom i 2015.

Komiteen merker seg at de siste årene er opparbeidet stadig bedre og sikrere kunnskap om bestanden, noe som er avgjørende for å sikre en langsiktig og bærekraftig forvaltning av bestanden.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne er opptatt av at snøkrabbefisket skal reguleres slik at det bidrar til mest mulig vekst og utvikling for kystsamfunnene. Komiteen støtter dette og viser til at dette er i tråd med formålsparagrafen i havressursloven, og også forvaltningsmålene som er satt for snøkrabbe.

Komiteen viser videre til at det fremmes forslag om at regjeringen skal legge fram forslag om hvor stor prosentandel av de framtidige snøkrabbekvotene som skal leveres som levende fangst til landanlegg i Nord-Norge.

Komiteen merker seg at statsråden i sitt svarbrev datert 26. september 2022 viser til at det så langt ikke har vært god lønnsomhet i landing av levende krabbe, og at lang seilingstid fra fangstfelt til land har ført til høy

dødelighet for den fangsten som har blitt forsøkt landet levende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler statsrådets vurdering om at dersom man skal binde en andel av snøkrabbekvoten med krav om levendefangst til landindustri i Nord-Norge, må poenget være at levendefangsten faktisk fører til større sysselsetting på land. Disse medlemmer merker seg at krabbe som er landet levende, i all hovedsak blir eksportert levende og slik sett ikke vil gi noen større sysselsettingseffekt for landindustri, ut over mottak og videresalg. Disse medlemmer ser det også som naturlig at næringen selv ser nærmere på hvilke problemstillinger som må løses for at levende snøkrabbe skal kunne bli et produkt på linje med levende kongekrabbe, og at det er naturlig med mer kunnskap om dette før det eventuelt innføres nye reguleringer knyttet til fangst av levende krabbe.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at det er to forhold som gjør det viktig å legge til rette for levendefangst og levering til landindustrien i Nord-Norge: Større sysselsetting på land og økt verdiskaping av norske ressurser. Disse medlemmer viser til at sysselsetting og verdiskaping på land vil øke ved levendeeksport av snøkrabbe, fordi det er en omfattende industri med å ivareta krabben i påvente av eksport (røkting), og ikke minst klargjøring og forsvarlig pakking før forsendelse. Det vil også gi høyere sysselsettingseffekt å produsere på land de snøkrabbene som ikke egner seg for levende eksport, og ved produksjon av restråstoff som i dag i stor grad går til spille. Ved å fryse restråstoff ved ombordproduksjon for levering til land vil kvaliteten forringes slik at dette råstoffet ikke kan utnyttes til høykvalitetsprodukter. Disse medlemmer viser videre til at ombordprodusert fryst snøkrabbe hadde en snittpris i 2021 ved eksport på 185 kroner per kilo. Til sammenligning var snittprisen ved eksport av levende snøkrabbe samme år 277 kroner per kilo. Ved eksport av fryst snøkrabbe er det kun «cluster» som er salgbart, og dette utgjør 52 pst. av vekten. Det resterende blir restråstoff som oppnår svært lav pris. Ved eksport av levende snøkrabbe selges hele krabben, og man oppnår samme salgspris også for restråstoffet og får dermed nærmere tre ganger bedre betalt for de samme ressursene.

Disse medlemmer vil påpeke at manglende utstyr for å ivareta snøkrabben på fartøy medfører at krabben vil være i for dårlig hold og ikke vil egne seg til levende eksport. Det er gjort forbedringer det siste året slik at fartøy nå har RSV-anlegg som ivaretar krabben bedre, slik at overlevelse og kondisjon på snøkrabben er vesentlig forbedret ved levendefangst og levering.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg også at det i statsrådets brev til komiteen fremgår at Fiskeridirektoratet er blitt bedt om en nærmere vurdering av om det er behov for endringer i reguleringen av fangst av snøkrabbe, herunder spørsmålet om deltakelsen i fangst etter snøkrabbe.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt har merket seg at Nærings- og fiskeridepartementet få dager etter at representantforslaget om bedre utnyttelse av snøkrabberessursene ble lagt frem i Stortinget, ba Fiskeridirektoratet om å gjøre en helhetlig vurdering av framtidig regulering av fangst av snøkrabbe med særlig vekt på regulering av deltakelsen i fangsten. Ved å lukke disse fiskeriene uten å vurdere hvordan man kan oppnå høyest mulig verdiskaping, vil man kun bidra til å gi rettigheter på få hender og gjøre det vanskelig å endre dette senere.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Rødt, understreker betydningen av å sikre en bærekraftig forvaltning av snøkrabberessursene.

Medlemene i komiteen frå Høgre, Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne stiller seg positive til at det blir sett fokus på snøkrabberessursane, og at ein er opptatt av ei betre utnytting av desse. Samtidig har desse medlemene merka seg dei synspunkta statsråden har på forslag nr. 1 og havressurslova § 1, og det både statsråden og Fiskebåt har gjort gjeldande knytt til forslaget om fastsetting av prosentdel av framtidige snøkrabbekvotar.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at snøkrabbe er en ny art i Barentshavet, og mener derfor det er viktig å regulere fisket etter denne nye arten slik at man oppnår sysselsetting og høyest mulig verdiskaping. For disse medlemmer er det viktig å sikre høyest mulig verdiskaping av norske ressurser. Dette kan oppnås ved å føre en aktiv næringspolitikk og regulere fisket slik at man utvikler nye fangstmetoder og drar lærdom av hvordan andre fiskerier har utviklet seg.

Disse medlemmer har merket seg at fiskeri- og havministerens i sitt svarbrev 26. september 2022 viser til at de fartøyene som i stor grad har vært med på å utvikle fiskeriet og finne lønnsomhet, også har forsøkt levende fangst av snøkrabbe, men med liten suksess.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har videre merket seg at Fiskebåt i sitt høringsbrev påpeker at:

«Leveranser av levende krabbe har så langt hatt liten suksess og pris til fisker har vært lavere enn ved levering av frosne produkter.»

Fiskebåt viser videre i sitt høringsinnspill til at

«deltakelsen i fisket er regulert gjennom en åpen konsesjonsordning og over 60 fartøy har i dag en slik konsesjon. I 2022 har per 22. mai 23 fartøy landet 4 720 tonn snøkrabbe og av dette er 8–9 % pst. levert levende. Etter det vi kjenner til har totalt 29 fartøy meldt inn fangst i snøkrabbefiske i 2022.»

Disse medlemmer viser til at i 2017 ble det innført kvote for snøkrabbefisket i norsk sone i Barentshavet, som hvert år fastsettes av Nærings- og fiskeridepartementet. Kvoten har blitt økt jevnlig. I 2020 var kvoten på 4 500 tonn, i 2021 var den på 6 500 tonn, og i år på 6 725 tonn. Samtidig forventes bestanden å øke dramatisk de neste årene, hvor forskere anslår at volumet på potensielt årlig uttak kan være en plass mellom 35 og 50 000 tonn.

Disse medlemmer vil påpeke at eksport av snøkrabbe har et stort potensial. Norges sjomatråd opplyser at i 2021 var eksporten av snøkrabbe på 4 400 tonn til en verdi av 810 mill. kroner. Volumet var 78 pst. høyere enn i 2020. Verdien økte med 449 mill. kroner, eller 124 pst., sammenlignet med 2020. Veksten og framtidsutsiktene i norsk snøkrabbeksport er beskrevet som «eventyrlig».

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at det er et stort potensial for økt utnyttelse av snøkrabberessursen. Økt bruk av levendelagring under transport til markedene kan gi en betydelig verdiøkning på snøkrabben. Det er også anslått at salg av levende krabbe vil øke etterspørselen, da restauranter og hotell etterspør ferske kvalitetsvarer gjennom hele året. Økt bruk av levendelagring vil også føre til at flere fartøy vil gå til havn i Norge, istedenfor å behandle krabben om bord på fartøyet.

Disse medlemmer merker seg at restråstoff, i hovedsak skall, blir kastet over bord ved ombordproduksjon. Dette er en viktig ressurs som kan inngå i produksjon av blant annet medisiner, proteiner og kosmetikk. Det er forventet at restråstoff fra krabber, kreps og reker vil kunne ha en verdi på opp mot fire mrd. dollar innen 2030 ved bruk til videreforedling av disse produktene. Dette er en uutnyttet ressurs som vil bidra til å skape verdier og viktige arbeidsplasser i landindustrien i nord.

Disse medlemmer vil understreke at snøkrabbefisket foregår i en periode med lite annet fiske. Økt utnyttelse av snøkrabberessursene vil bidra til at kapasiteten til landindustrien blir bedre utnyttet gjennom året, og bidra til å skape helårige arbeidsplasser i landindustrien.

Disse medlemmer merker seg argumentene fra Fiskebåt og fiskeri- og havministeren mot bedre utnyttelse av snøkrabberessursene, som ikke er ulik utfordringene som var innenfor kongekrabbenæringen i den spede begynnelsen av dette fisket. Kongekrabbe var i utgangspunktet en uønsket art og en utfordring for fiskerinæringen, faktisk så uønsket at daværende fiskeri- og kystminister Helga Pedersen i 2009 bevilget 5 mill. kroner for å utrydde kongekrabbe vest for Nordkapp, mens det i dag er et kvalitetsprodukt som gir svært god lønnsomhet for fartøyene som deltar i kongekrabbefisket.

Disse medlemmer viser til samspillet mellom fartøyene og landindustrien som har løst utfordringene med levendefangst, levendelagring, markedsarbeid og sending av levende kongekrabbe helt frem til markedet. Dette har medført at verdiskapingen er økt formidabelt innenfor kongekrabbefisket, fra begynnelsen av 2000-tallet når fiskeren fikk betalt 40–60 kroner for kiloen, og frem til i dag når fiskeren oppnår over 500 kroner kiloen for den beste kvaliteten på kongekrabben.

Disse medlemmer mener en riktig regulering av snøkrabbefisket vil fremme samspillet mellom fartøyene og landindustrien og bidra til teknologiutvikling som øker overlevelseshraten og verdiskapingen av disse ressursene. Leveranser av levende snøkrabbe har så langt hatt liten suksess, og pris til fisker har vært lavere enn ved levering av frosne produkter, ikke ulikt oppstarten innen kongekrabbefisket, og er som forventet uten et aktivt salgs- og markedsarbeid.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at landindustrien i nord kan tildeles inntil 4 konsesjoner for fangst av snøkrabbe, slik at de kan benytte denne ressursen i sin produksjon.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen regulere snøkrabbefisket slik at det bidrar til mest mulig vekst og utvikling for norske kystsamfunn.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om hvor stor prosentandel av framtidige snøkrabbekvoter som skal leveres som levende fanget til landanlegg i Nord-Norge.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, er enig i at snøkrabbefisket må bidra til verdiskaping langs kysten i form av arbeidsplasser, økonomi og bærekraftig ressursforvaltning. Flertallet mener at utviklingen av tiltak for å nå

en slik målsetting må gjøres i tett samarbeid med ulike aktører i næringen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen regulere snøkrabbefisket slik at det bidrar til mest mulig vekst og utvikling for norske kystsamfunn.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om hvor stor prosentandel av framtidige snøkrabbekvoter som skal leveres som levende fanget til landanlegg i Nord-Norge.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen åpne for at landindustrien i nord kan tildeles inntil 4 konsesjoner for fangst av snøkrabbe, slik at de kan benytte denne ressursen i sin produksjon.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:249 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sivert Bjørnstad og Terje Hansen om bedre utnyttelse av snøkrabberessursene – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 15. november 2022

Willfred Nordlund

leder

Karianne B. Bråthen

ordfører

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Fiskeri- og havministeren

Stortingets næringskomitè
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

22/6606-2

26. september 2022

Vurdering av representantforslag Dokument 8:249 S(2021-2022) om bedre utnyttelse av snøkrabbe ressursene

Jeg viser til brev av 13. september 2022.

Næringskomiteen har bedt Nærings- og fiskeridepartementet om å gjøre en vurdering av Dokument 8:249 S (2021-2022) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sivert Bjørnstad og Terje Hansen om bedre utnyttelse av snøkrabberessursene, i forbindelse med næringskomiteens behandling av forslaget.

Forslaget har to punkter:

1. *Stortinget ber regjeringen regulere snøkrabbefisket slik at det bidrar til mest mulig vekst og utvikling for norske kystsamfunn.*
2. *Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om hvor stor prosentandel av framtidige snøkrabbekvoter som skal leveres som levende fanget til landanlegg i Nord-Norge.*

Til punkt nr. 1 vil jeg først vise til at det grunnleggende utgangspunktet for forvaltningen av alle våre villlevende marine ressurser er «... å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei villlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.» Dette er lovfestet i formålsparagrafen i havressursloven § 1, og snøkrabbe skal, som alle våre villlevende marine ressurser, forvaltes etter dette formålet.

Formålet i havressursloven gjenspeiles også i forvaltningsmålene for snøkrabbe, som sier at

«Snøkrabben skal forvaltes med mål om bærekraftig høsting som gir grunnlag for verdiskaping for samfunnet, og med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget om hvordan artene påvirker hverandre i økosystemet. Dette skal oppnås gjennom å balansere delmålene:

- 1. maksimering av fangstutbytte på lang sikt*
- 2. minimere risikoen for uønskede økosystemeffekter»*

Fangst av snøkrabbe på norsk sokkel i Barentshavet er en relativt ny næringsvirksomhet som er i stadig utvikling. Fangstingen ble første gang regulert fra 1. januar 2015, og siden da har reguleringene hatt fokus på å få kunnskap om bestanden, dens opprinnelse, utbredelse, bæreevne mm. Systematisk toktvirksomhet de siste årene har gitt gode fiskeriuavhengige data, og rapportering som fangstflåten har blitt pålagt over en ti års periode, har gitt oss gode fiskeriavhengige data. De siste årene har vi slik opparbeidet mer og sikrere kunnskap, som har gitt bedre presisjon i den biologiske rådgivningen. God kunnskap om bestanden har vært og er avgjørende for om vi kan etablere et langsiktig bærekraftig fiskeri som kan gi sikkerhet for lønnsomhet over tid.

De fartøyene som i stor grad har vært med på å utvikle fiskeriet og finne lønnsomhet, har også forsøkt levende fangst av snøkrabbe, men med liten suksess. Snøkrabben er mer temperatursensitiv og trenger lavere temperatur for å overleve, enn for eksempel kongekrabben. Fangst av snøkrabbe foregår langt til havs, med store havgående fartøy med mannskap på 20-30 personer. Lang seilingstid fra fangstfelt til land har ført til høy dødelighet av den fangsten som har blitt forsøkt landet levende, og er en utfordring både for flåte- og for landsiden.

Til punkt nr. 2 ; *«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om hvor stor prosentandel av framtidige snøkrabbekvoter som skal leveres som levende fanget til landanlegg i Nord-Norge».*

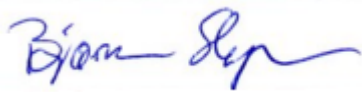
Dersom man skulle binde en andel av snøkrabbekvoten med krav om levendefangst til landindustri i Nord-Norge, bør poenget være at levendefangsten faktisk fører til større sysselsetting på land. Krabbe som er landet levende, eksporteres i all hovedsak levende og vil slik sett ikke gi noe større sysselsettingseffekt for landindustri, ut over mottak og videresalg.

Det er ikke føringer i dag for hvordan råstoff skal anvendes eller hvor produksjon skal finne sted. Erfaringen frem til i dag har vært at det ikke er god lønnsomhet i levende snøkrabbe, og det er spørsmål som næringsaktørene på både sjø og landsiden er opptatt av.

Jeg mener at bedrifter og fiskebåtredier bør samhandle her, og at det er naturlig at næringsorganisasjonene ser på hvilke problemstillinger som må løses hvis levende snøkrabbe skal bli et produkt på linje med levende kongekrabbe. Vi bør ha en åpen tilnærming til dette og være opptatt av å få frem kunnskap som kan bringe næringen fremover, fremfor å regulere dette nå.

Jeg vil avslutningsvis bemerke at gitt utviklingen i fangst av snøkrabbe frem til i dag, hvor mange fartøy har konsesjon til å delta i fangsten, men et mindretall fartøy har vært i aktiv fangst, ble Fiskeridirektoratet i bestillingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet 16. mai 2022, bedt om å gjøre en nærmere vurdering av om det er behov for endringer i reguleringen av fangst av snøkrabbe, herunder spørsmålet om deltakelsen i fangst av snøkrabbe. Denne vurderingen vil være departementet i hende innen utgangen av september. Etter dette vil det kunne bli aktuelt å sende eventuelle forslag til endring i reguleringen av snøkrabbe på en skriftlig høring.

Med hilsen

Bjørnar Selnes Skjæran

Kopi

